

Előzetes szakhatósági hozzájárulás az M-RTL és az IKO vállalkozáscsoportok összefonódásának médiaágazati engedélyezése tárgyában

Az 1309/2011. (X. 5.) számú médiatanácsi határozat kivonata

A tényállás

Az M-RTL Zrt. előzetes szakhatósági hozzájárulás iránti kérelemmel fordult a Médiatanácshoz. Kérelmében az alábbiakban foglaltak szerint bemutatta a tervezett összefonódásban érintett vállalkozás-csoportokat:

- a) Az 1. számú („RTL” elnevezésű) vállalatcsoportban az *M-RTL*-t, továbbá az RTL Central and Eastern Europe GmbH-t (a továbbiakban: *RTL CEE*) tüntette fel,
- b) A 2. számú („Opticorp” elnevezésű) vállalatcsoportban az *IKO Televisions*-t, valamint az *IKO Romania*-t jelölte meg.

A médiaszolgáltató tervezett összefonódást az alábbiak szerint ismertette:

- a) az *RTL CEE* 31 %-os közvetett részesedést kíván szerezni az *M-RTL*-ben,
- b) az *M-RTL* 100 %-os közvetlen részesedést kíván szerezni a *Muzsika TV* médiaszolgáltatójában, az *IKO Televisions*-ben,
- c) az *M-RTL* 100 %-os közvetlen részesedést kíván szerezni a *Cool TV*, a *Sorozat+*, a *Reflektor TV*, a *Prizma TV*, a *Film+* és a *Film+2* csatornák médiaszolgáltatójában, az *IKO Romániában*.

A Médiatanács döntése

A Médiatanács az *M-RTL*-nek az *IKO Televisions*-el, valamint az *IKO Romania Srl*-lel tervezett összefonódásához az előzetes szakhatósági hozzájárulását megadta.

Az előzetes szakhatósági hozzájárulás indokolása

Az *M-RTL* és az *IKO Televisions*, illetve az *IKO Romania* összefonódása tekintetében az előzetes szakhatósági hozzájárulás tárgyában indult eljárás elsődlegesen tisztázandó kérdését a joghatóság és a hatáskör vizsgálata képezte. A Médiatanács joghatósággal és hatáskörrel rendelkezik jelen hatósági ügyben egyrészt a Ket. 18. §-a és 44. §-a, valamint az Mttv. 171. § (1) bekezdése alapján figyelemmel arra, hogy a felsorolt csatornák magyar nyelven, magyar tartalomfogyasztók számára készülnek és Magyarország területén elérhetőek, illetőleg miután a médiatartalom-szolgáltatás érintett, releváns piaca a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülése szempontjából a Magyar Köztársaság területére terjed ki, valamint miután a fúzió engedélyezése esetén – amennyiben közvetlenül az *M-RTL* válna az érintett médiatartalmak médiaszolgáltatójává – valamennyi médiaszolgáltatást a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató nyújtaná. A Médiatanács másrészt azon az alapon is joghatósággal és hatáskörrel rendelkezik az ügyben, hogy jelen előzetes szakhatósági eljárás az Mttv. 171. §-ának utaló szabályai alapján a Tpv. szerinti versenyfelügyeleti főeljáráshoz, annak személyi, tárgyi hatályához (joghatósági és hatásköri rendjéhez) kapcsolódik.

A médiatartalom-szolgáltatás releváns piacával összefüggésben a Médiatanács az alábbiakat emeli ki.

Ezt követően szükségessé vált a médiatartalom-szolgáltatások terén a releváns piac fogalmát a véleménybefolyásolási képességen keresztül meghatározni. A releváns véleménypiacok meghatározása három dimenzió mentén lehetséges:

A sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben a Médiatanács rámutat arra, hogy az Mttv. 171. § (2) bekezdése szempontjából relevanciával az bír, hogy az összefonódás engedélyezése esetén miként változna a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán a tájékoztatást jelentő tartalmak sokfélesége/sokszínűsége, milyen mennyiségű és választékú médiatartalom állna a társadalom rendelkezésére (külső pluralizmus).

A Médiatanács utal arra, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában (pl.: 564/E/2005. AB határozat) is rögzítette, hogy a tájékoztatási monopóliumok megakadályozásának célja a közvélemény kizárólagos befolyásolásának elkerülése, az egyoldalú tájékoztatás megakadályozása. A tájékoztatási monopóliumok a technológia rohamos fejlődését követően elsősorban a „véleménymonopóliumok” kialakulásának veszélyét jelentik, ezért legitim célként fogadja el az Alkotmánybíróság a véleménypluralizmus fenntartását. A közjogi eszközökkel megvalósítani kívánt cél tehát a sokszínű tájékoztatás, a tájékoztatási-, véleménymonopóliumok létrejöttének megakadályozása, vagyis a minél nyitottabb, sokszínűbb és legalább elméletileg mindenki számára hozzáférhető médiapiac létrehozatala és fenntartása az audiovizuális médiatartalmak piaca tekintetében is, figyelemmel arra, hogy a médiapluralizmus követelménye tartalmi szabály is, melynek a jogrendszer egészét érintően érvényesülnie kell. A tájékoztatási monopóliumok megakadályozása alkotmányos cél, az Alkotmánybíróság a médiapluralizmus követelményét abban az esetben is kötelezően biztosítandónak tekinti, ha az szövegszerűen az Alkotmányban nem jelenik meg, ugyanis a sokszínűség, a médiapluralizmus a kommunikációs alapjogok előfeltételét képezi.

A Médiatanács e körben kiemeli, hogy az Alkotmány a médiatartalmak sokszínűségének biztosítását kifejezetten rögzíti, az Alkotmány 61. § (2) bekezdése a médiatartalmak sokszínűségét közhatalmi eszközökkel védendő közérdekű médiapolitikai célként, alkotmányos alapelvként tartalmazza.

A Médiatanács a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben kiemeli továbbá, hogy a médiatartalom sokszínűsége, változatossága alapvetően a médiakoncentráció – amely a fúziók, illetve az egyes vállalkozások organikus fejlődése eredményeként kialakuló, valamint gyakran a versenyjogi beavatkozás küszöbét el nem érő, tehát az általános versenyjogi koncentráció-fogalomnál tágabb fogalmat jelöl – mértékével függ össze.

Hangsúlyozandó, hogy a médiapiaci fúziók megítélésénél figyelemmel kell lenni arra is, hogy az adott ügylet milyen mértékben érinti az adott releváns piacot, hiszen a szabályozás célja kizárólag a jelentős piaci torzulásokat okozó véleménypiaci erőfölény megakadályozása, tehát a fúziókontroll nem eredményezheti az ilyen káros hatásokat nem okozó összeolvadások engedélyezésének megtagadását.

A Médiatanács a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésével összefüggésben végezetül szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy az Mttv. 171. §-a szerinti szakhatósági médiajogi fúziókontroll tárgyát nem kizárólag maga a sokszínűséget ért sérelem, hanem a sokszínű tájékozódás jogának feltételezett veszélyeztetése, annak valószínűsíthető oka képezi, ugyanis az előzetes szakhatósági állásfoglalás tartalma, szabályozási lényege, jelentősége éppen az, hogy a vélt, feltételezett (jövőbeni) torzulásokat igyekszik kiszűrni.

A Médiatanácsnak tehát nem csak az a feladata, hogy tényhelyzetben, a megvalósult jogsértés esetén intézkedjen, hanem az, hogy a lehetőségét is elhárítsa a médiapiaci szempontból torzulást okozó problémának (korlátozásnak). Médiaágazati beavatkozásnak (az előzetes szakhatósági állásfoglalás megtagadásának, vagy szakhatósági előírás, vagy feltétel alkalmazásának) a fentiek alapján akkor lehet helye, ha az ügy tárgyát képező adott médiapiaci helyzet az alkotmányos médiaszabályozási célokat a jogalkalmazó megítélése szerint veszélyezteti.

A Médiatanács hatáskörében eljárva a megvizsgálta az M-RTL kérelmét, nyilatkozatait, adatszolgáltatásait abból a szempontból, hogy a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is biztosítaná-e a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán.

E körben a Médiatanácsnak elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy fennáll-e a médiapiaci koncentráció engedélyezését kizáró megtagadási ok. Az Mttv. 171. § (2) bekezdésének utaló szabálya alapján a Médiatanács köteles megtagadni a szakhatósági hozzájárulást, amennyiben legalább harmincöt százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató (illetve a médiaszolgáltató bármely tulajdonosa, és a médiaszolgáltató bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személy vagy vállalkozás) médiaszolgáltatást végző vállalatban kíván részesedést szerezni.

A Médiatanács megvizsgálta a fúzióval érintett vállalkozások előző naptári évekre vonatkozó közönségarányait.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az M-RTL tulajdonában lévő RTL Klub állandó megnevezésű lineáris médiaszolgáltatás éves átlagos közönségaránya a legnagyobb. Megállapítható továbbá, hogy az RTL Klub közönségaránya folyamatosan csökkenő, azonban még a 2009-ben mért legmagasabb érték (23,1%) is lényegesen alatta marad a törvényben szereplő 35%-nak.

Az IKO Romania tulajdonában lévő lineáris médiaszolgáltatások (Cool, Film+, Film+2, Prizma Tv, Reflektor Tv, Sorozat+) összesített éves átlagos közönségaránya igen csekély, 2011. I. félévét tekintve 7,8%, tehát ezen médiaszolgáltatások médiaszolgáltatója sem esik a törvényi kizáró rendelkezés alá.

Az IKO Televisions tulajdonában lévő Muzsika Tv nevű lineáris médiaszolgáltatás éves átlagos közönségaránya még az 1%-ot sem éri el (0,4%, 2011. I. félévében), vagyis ezen médiaszolgáltatás tekintetében sem áll fenn az Mttv.-ben meghatározott megtagadási ok.

Mindezek alapján a Médiatanács megállapította, hogy az Mttv. 68. § (2) bekezdésében foglalt megtagadási ok a jelen szakhatósági ügy tárgyát képező médiaszolgáltatások médiaszolgáltatói vonatkozásában nem áll fenn.

A Médiatanács ezt követően megvizsgálta, hogy a jelen szakhatósági eljárás tárgyát képező ügyben melyek minősülnek a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacainak, amely megállapítások összegzése az alábbiakat rögzíti.

A Médiatanács a fentiekben elemzett adatok alapján a tematika, a közvetítő csatorna és a földrajzi kiterjedés jellegét tekintve az alábbi piacokat azonosította a mérlegelési szempontrendszer alapján:

- I. Hír, közszolgálati tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- II. Általános szórakoztató tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- III. Életmód tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- IV. Film tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- V. Gyermek tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- VI. Zene tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- VII. Ismeretterjesztő tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca
- VIII. Sport tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca

A Médiatanács az M-RTL, az IKO Romania és az IKO Televisions lineáris médiaszolgáltatásait az egyes releváns piaci kategóriákba az alábbiak szerint sorolta be.

Az általános tematikájú médiaszolgáltatások több tematikus véleménypiacon is megjelennek médiatartalommal. Ezekben a tematikus piacokon a médiaszolgáltatásokat csak az adott tematikára fordított műsoridejük arányában és csak az idesorolható műsorszámok átlagos közönségarányával lehetne figyelembe venni.

A Médiatanács a véleménybefolyásolás szempontjából kiemelt jelentőséggel kezeli a belföldi, külföldi, gazdasági, politikai, pénzügyi hír és egyéb informatív jellegű médiatartalmakat, műsorszámokat, ezért a fúzió vizsgálata során elengedhetetlen az egyes médiaszolgáltatásokban megjelenő hír jellegű műsorszámok időtartamának és közönségarányának értékelése.

Az RTL Klub médiaszolgáltatás azonosított releváns piacok körébe történő besorolása tekintetében kiemelendő, hogy a médiaszolgáltatásban megjelenő műsortartalom, műsortematika főbb kereteit az M-RTL és a Médiatanács jogelődje által megkötött és többször módosított műsorszolgáltatási szerződés tartalmazza, amely alapján a M-RTL a napi teljes műsoridő minimum 30 %-ában közszolgálati tartalom sugárzására köteles, amely a nyújtott médiaszolgáltatás jellegét meghatározó módon tematizálja. A műsorszolgáltatási szerződésben meghatározott mértékű közszolgálati tartalom sugárzási kötelezettség a tervezett fúzió engedélyezését követően is fennállna, még akkor is, ha az M-RTL műsorstruktúrájában változás következne be és nagyobb arányt képviselnének az eddig a tematikus adókra jellemző műsorszámok, mindez a Médiatanács álláspontja szerint megfelelő garanciát nyújt a sokszínű tájékoztatás jogának érvényesülésére.

Amennyiben a Médiatanács az RTL Klub médiaszolgáltatás műsorrendjének egyes műsorszámait külön-külön sorolná be az azonosított releváns piacok kategóriáiba, akkor a „hír- és közszolgálat tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piacán” az RTL Klub részesedése nagy valószínűséggel csökkenne, hiszen ezen a piacon kizárólag a hír- és közszolgálati tematikájú műsorszámok szerepelnének, ugyanis a közszolgálati műsorszolgáltatók és a kifejezetten hírszolgáltatásra fókuszáló médiaszolgáltatók a teljes műsoridő nagyobb arányát fordítják a hír- és közszolgálati tematikára. Amennyiben a jelen eljárásban a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a teljes műsoridőre vonatkozó átlagos nézettségek mellett sem jelent túlzott véleménybefolyásolásra utaló közönségarányt a vizsgált eset, akkor a fentiekben ismertetett pontosabb, szigorúbb, de költségesebb módszertan alkalmazása nem indokolt jelen előzetes szakhatósági állásfoglalás kialakításához.

Mindezek alapján a Médiatanács az RTL Klub állandó megnevezésű médiaszolgáltatást a „hír- és közszolgálat tematikájú médiaszolgáltatások országos piaca” releváns piacon vette figyelembe.

Az IKO Romania Cool, Prizma Tv, Reflektor Tv, Sorozat+ állandó megnevezésű lineáris médiaszolgáltatásait a Médiatanács az „Általános szórakoztató tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca” releváns piacba sorolta, tekintettel arra, hogy ezen médiaszolgáltatások nem kifejezetten specifikus tematikájú műsorszámokat mutatnak be, hanem általánosabb, szórakoztatásra irányuló tartalmat közvetítenek a nézők részére. Miután ezen médiatartalmak műsorrendjük, műsorzsánereik, típusaik alapján nem sorolhatóak be kifejezetten valamilyen más tematikához (pl. film, gyermek, zene tartalom), ezért ezen médiaszolgáltatásokat a Médiatanács az általános szórakoztató tematikába sorolta be.

Az IKO Romania Film+, Film+ 2 állandó megnevezésű lineáris médiaszolgáltatásai kifejezetten filmalkotások bemutatására vállalkoznak, a műsorrend meghatározó része filmek műsorszámokból áll, ezért a Médiatanács ezen médiaszolgáltatásokat a „Film tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca” releváns piacba sorolta be.

Az IKO Televisions Muzsika Tv állandó megnevezésű médiaszolgáltatását a Médiatanács a „Zene tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piaca” releváns piacba sorolta, mivel ezen médiaszolgáltatás kizárólag zenei tartalmat sugároz.

Az M-RTL, az IKO Romania és az IKO Televisions, egyes releváns piacokhoz tartozó lineáris médiaszolgáltatásai a fentiek alapján a következők:

I. piac: RTL Klub

II. piac: Cool, Prizma Tv, Reflektor Tv, Sorozat+

IV. piac: Film+, Film+2

VI. piac: Muzsika Tv

A Médiatanács az előbbieken írtak alapján megvizsgálta, hogy a tervezett fúzió milyen hatással lehet az összeolvadással érintett vállalkozások véleménybefolyásolási képességére, illetve a tájékoztatás sokszínűségének megőrzésére, a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülésére a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán. A Médiatanács e körben vizsgálta, hogy a tervezett összefonódás hatására sérülhetnek-e széles társadalmi érdekek, illetve milyen piaci koncentráció vagy erőfölényes helyzet alakulhat ki a tervezett összefonódás esetleges engedélyezése esetében.

Az Mttv. 171. §-ában foglaltak szerint a médiatartalom-szolgáltatás releváns piaca vonatkozásában a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését jelentő médiapiaci véleménybefolyásolási erőfölényre vonatkozó közigazgatási hatósági jogalkalmazás keretében a Médiatanácsnak a mérlegelés során figyelemmel kell lennie a közönségarányra is, illetve a véleménybefolyásolási erőfölény mértéke és ennek médiapiaci hatásainak, következményeinek megítélése tekintetében az Mttv. 67-69. §-aiban meghatározott törvényi tényállási elemekre. Ennek alapvető indoka egyfelől az, hogy a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásokat nyújtó vállalkozások összeolvadása tekintetében az Mttv. 171. § (2) bekezdése kifejezetten a médiapiaci koncentráció megelőzésére vonatkozó általános szabályokra és a törvényben rögzített meghatározott mértékű közönségarányra – mint a szakhatósági hozzájárulás kógens megtagadási okára – hivatkozik. Másfelől a Médiatanácsnak azért is vizsgálnia kell a fúzióval érintett médiaszolgáltatások közönségarányát, mert a szabályozás céljában rejlő elvi azonosság miatt az Mttv. 67-69. §-aiban rögzített szempontrendszer irányadó annak megítélése, mérlegelése során, hogy a piaci részesedés (véleménybefolyásolási erőfölény) a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacán a tartalomkínálat sokszínűségét képes-e torzítani, veszélyeztetni.

A fentieken túl elmondható továbbá, hogy általánosan elfogadott tény, hogy a médiajogi szempontú vizsgálat körében a közönségarány adhatja meg a legmegfelelőbb viszonyítási alapot a sokszínűség és véleménybefolyásolás mérése körében, tekintettel arra a tényre, hogy a vélemények piaca, az ott vizsgálandó sokszínűség elsősorban attól függ, hogy hány emberhez jut el az adott médiaszolgáltatás.

A Médiatanács tehát kifejezetten a médiajogi, a közönségarány szempontjából értelmezett koncentráció kérdéskörét vizsgálta a véleménybefolyásoló képesség erejének értékelése során. A Médiatanács előzetes szakhatósági állásfoglalásának kialakítása során elemezte, hogy a médiatartalmak releváns tartalomfogyasztási forrásokként kimutatható közönségaránya milyen mértékű az összeolvadást megelőzően, továbbá vizsgálta, hogy a tervezett fúzió következtében megerősödő tájékoztatási monopólium milyen veszélyeket hordozhat a sokszínű médiapiac fenntartásának szabályozói célja ellen.

A Médiatanács a médiatartalom-szolgáltatás releváns piacát érintő véleménybefolyásolási képesség hatásainak vizsgálata során mindenekelőtt utal arra, hogy a fúziók célja közgazdasági szempontból általánosságban a szinergiák kihasználása, a hatékonyság növelése, a rendelkezésre álló erőforrások gazdaságosabb felhasználása, irányítási szintek egyszerűsítése. A Médiatanács álláspontja szerint – követve az általános közgazdasági alaptéziseket – a közös vállalkozásba kerülő mindennemű tevékenység is racionalizálásra kerülhet az összefonódás után. Ez a racionalizáció, avagy a tevékenységek ésszerűsítése, költséghatékony gazdálkodás kialakításának feltételezett célja magával vonhatja egyrészt a tájékoztatáshoz elengedhetetlenül szükséges hírforrások beszerzésének racionalizálását.

Általánosságban ugyancsak elmondható, hogy a közös vállalat – a költségcsökkentés érdekében – vélelmezhetően ugyanazt a hírforrást használja a hasonló médiatartalmak esetén az átfedő tartalmak előállításához, ez viszont szükségszerűen a hír és információ tartalomkínálata sokszínűségének csökkenését vonhatja maga után, valamint veszélyeztetheti a demokratikus közvélemény kialakításához elengedhetetlenül szükséges sokféle hír és vélemény megjelenését, valamint megakadályozhatja a tájékoztatás választékának megőrzését. A Médiatanács álláspontja szerint a jelen előzetes szakhatósági eljárásban a véleménybefolyásolási képesség szempontjából meghatározó jelentőségű médiatartalmak tekintetében - az alábbiakban mérlegelt szempontok alapján - nem áll fenn olyan körülmény, amely alkalmas lenne a fentebb meghatározott releváns piacok vonatkozásában a tartalomkínálat sokszínűségének egyértelmű, jelentős és közvetlen korlátozására, torzítására.

A véleménybefolyásolási képesség szempontjából meghatározó jelentőségű belföldi, külföldi, gazdasági, politikai, pénzügyi hír és egyéb informatív jellegű médiatartalmak tekintetében kiemelendő, hogy a fúzióval érintett médiaszolgáltatások közül kizárólag az M-RTL médiaszolgáltatása, az RTL Klub nyújt hírek/híradó műsorszámot, az IKO Romania és az IKO Televisions médiaszolgáltatásaiban 2010-ben nem került sor hírműsorszám sugárzására. A fúzió következtében egy szerkesztői felelősség alá kerülő médiaszolgáltatások esetén a véleménybefolyásolási képesség nem változik, ezáltal az összeolvadás vélelmezhetően nem okozza a sokszínű tájékozódás sérelmét.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy a tervezett fúzió a meghatározott releváns piacok egyikén sem okozna az eddigi piaci erőviszonyokban változást, ugyanis az M-RTL, az IKO Romania és az IKO Televisions médiaszolgáltatók egyik releváns piacon sem jelennek meg egyszerre. Az M-RTL az RTL Klub médiaszolgáltatás által a „Hír, közszolgálati televíziós tematikájú médiaszolgáltatások országos piaca” elnevezésű releváns piacon, míg az IKO Romania médiaszolgáltató az „Általános szórakoztató” (Cool, Prizma Tv, Reflektor Tv, Sorozat+), a „Film” (Film+, Film+2), az IKO Televisions pedig a „Zene” (Muzsika Tv) tematikájú televíziós médiaszolgáltatások országos piacán képviselteti magát.

A Médiatanács álláspontja szerint a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülése szempontjából az is megfelelő garanciát jelent, hogy az azonosított releváns piacok esetében az egyes médiaszolgáltatások jelentős számú versenytárral osztoznak, valamint a közönségarány mértékét figyelembe véve sem tekinthetők ezek a médiaszolgáltatások az adott releváns piacon jelentős vagy káros hatással járó erőfölényben lévő vállalkozásoknak.

A Médiatanács megállapította, hogy a fúzió egyik releváns piacon sem járna a tulajdonosi koncentráció erősödésével, így vélelmezhetően a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is megfelelően biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését.

A Médiatanács a M-RTL által bejelentett, az RTL CEE által az M-RTL-ben történő tulajdonszerzést hatáskör hiányában nem vizsgálta, tekintettel arra, hogy a jogügyletben érintett felek közül kizárólag az M-RTL visel szerkesztői felelősséget, tehát a tulajdonszerzés nem tartozik az Mttv. 171. § hatálya alá.